تو خیابان و قطعی‌ها

بازداشت: شما و خانواده

حق‌هاتون، کارهایی که نباید بکنید و کاری که خانواده باید زود بکنه.

مهم‌ترین سه کار

۱. **یه شمارهٔ مطمئن رو از حفظ بلد باشید.**
۲. **هیچ برگهٔ سفید یا متنی که خودتون ننوشتید رو امضا نکنید.**
۳. **خانواده: تاریخ، ساعت، جا و شاهدها رو همون موقع بنویسید.**

این راهنما و همهٔ راهنماهای دیگه، رایگان، اینجاست:

iranuncensored.com/fa/ready/arrest

یا این کد رو با دوربین گوشی اسکن کنید.

آخرین به‌روزرسانی: ۱ نوامبر ۲۰۲۶

۱ از قبل آماده باشید



یه شماره رو از حفظ بلد باشید گوشی رو اول از همه می‌گیرن. شمارهٔ یه آدم مطمئن رو حفظ کنید تا اگه اجازهٔ تماس دادن، بتونید خبر بدید.



با خانواده یه برنامه بذارید از قبل بگید اگه خبری ازتون نشد چی کار کنن: کجا برن، به کدوم وکیل یا آدم مطمئن زنگ بزنن و چی بگن.



فهرست اسم با خودتون نبرید دفترچه، کاغذ یا گوشی پر از اسم و شماره، آدم‌های دیگه رو هم گرفتار می‌کنه. هر چی همراه دارید ممکنه گشته بشه.



اسم داروها دست خانواده باشه اگه بیماری دارید، خانواده اسم داروها و نسخه رو داشته باشه تا بتونه پیگیری کنه دارو بهتون برسه.

۲ حق‌هایی که قانون خودشون می‌گه



باید اتهام رو بهتون بگن طبق اصل ۳۲ قانون اساسی، اتهام و دلیلش باید فوری و کتبی به شما گفته بشه و پرونده حداکثر ظرف ۲۴ ساعت به مقام قضایی برسه.



حق دارید ساکت بمونید ماده ۱۹۷ قانون آیین دادرسی کیفری می‌گه متهم می‌تونه سکوت کنه و ندادن جواب یا امضا نکردن تو صورتجلسه نوشته می‌شه. تا جایی که امنه، ازش استفاده کنید.



حق وکیل دارید، ولی محدود اصل ۳۵ حق وکیل رو داده و ماده ۴۸ آیین دادرسی کیفری می‌گه از اول بازداشت می‌شه وکیل خواست. ولی طبق تبصرهٔ همین ماده، تو پرونده‌های امنیتی وقت تحقیقات، وکیل باید از فهرست تأییدشدهٔ رئیس قوه قضاییه باشه.



اعتراف زیر فشار ارزش قانونی نداره اصل ۳۸ شکنجه برای گرفتن اعتراف رو ممنوع کرده و می‌گه اعتراف اجباری بی‌اعتباره. در عمل، دادگاه‌ها بارها بر اساس همین اعترافات حکم دادن.



حق خبر دادن به خانواده و پزشک طبق ماده ۵۰ آیین دادرسی کیفری می‌تونید به خانواده خبر بدید، هرچند مأمورها گاهی با اجازهٔ مقام قضایی جلوش رو می‌گیرن. طبق ماده ۵۱، شما یا خانواده‌تون می‌تونید معاینهٔ پزشک بخواید.



در عمل این حق‌ها خیلی وقتا رعایت نمی‌شه عفو بین‌الملل گزارش داده بازداشتی‌های آبان ۹۸ هفته‌ها تو جای نامعلوم نگه داشته شدن و وقت بازجویی وکیل نداشتن. بدونید چی در انتظارتونه.

۳ وقت بازداشت و بازجویی



آروم بمونید و درگیر نشید مقاومت بدنی ممکنه بهانهٔ کتک زدن و اتهام سنگین‌تر بشه. آروم و کوتاه بپرسید کی هستن و به چه دلیل بازداشت‌تون می‌کنن.



هیچ برگهٔ سفیدی رو امضا نکنید برگهٔ سفید، یا متنی که نخوندید یا خودتون ننوشتید رو امضا نکنید. امضای شما بعداً می‌تونه پای هر متنی بره.



وعده‌های بازجو رو باور نکنید «اینو بگی می‌ری خونه» یا «دوستت همه چی رو گفته» از ترفندهای رایج بازجوییه. حرف‌شون رو مبنای تصمیم‌تون نکنید.



تهدید خانواده یه روش شناخته‌شده‌ست عفو بین‌الملل گزارش داده بازجوها بازداشتی‌ها رو به آسیب زدن به پدر و مادر یا همسرشون تهدید کردن. این روشی برای فشاره.



اعتراف تلویزیونی یه روش قدیمیه طبق گزارش FIDH و عدالت برای ایران، صدا و سیما تو ده سال تا ۱۳۹۸ اعتراف اجباری دست‌کم ۳۵۵ نفر رو پخش کرده. خیلی‌هاشون گفتن زیر شکنجه بوده.



دربارهٔ رمز گوشی از قبل تصمیم بگیرید ممکنه رمز گوشی رو با تهدید بخوان و ندادنش فشار بیشتری بیاره. بهترین راه اینه که از قبل تو گوشی چیزی نباشه که کسی رو گرفتار کنه.

هیچ‌وقت چیزی رو که مطمئن نیستید، حتی برای تموم شدن بازجویی، تأیید نکنید.

۴ اگه یکی از خانواده بازداشت شد



همه چیز رو همون موقع بنویسید تاریخ، ساعت، جا، تعداد و ظاهر مأمورها، ماشین‌شون و اسم شاهدها رو بنویسید. این یادداشت بعداً برای وکیل و پیگیری خیلی مهمه.



از دادسرا بپرسید و ثبت کنید به دادسرا برید و بپرسید کجاست و اتهامش چیه. طبق ماده ۵۱ می‌تونید براش معاینهٔ پزشک بخواید. هر بار تاریخ، اسم کارمند و جوابی که دادن رو بنویسید.



زود یه وکیل پیدا کنید تو پرونده‌های امنیتی وقت تحقیقات، وکیل باید از فهرست تأییدشدهٔ قوه قضاییه باشه. از وکیل‌های باتجربه بپرسید کی تو اون فهرسته.



پول آزادی فقط از راه رسمی وثیقه و کفالت رو فقط قاضی تعیین می‌کنه و از راه رسمی دادگاه سپرده می‌شه. به واسطه‌ای که برای آزادی پول نقد می‌خواد اعتماد نکنید.

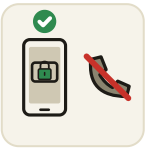


مراقب خودتون هم باشید عفو بین‌الملل گزارش داده خانواده‌هایی که دنبال عزیزشون می‌گشتن، تهدید به بازداشت شدن. آروم و مستند پیگیری کنید و تنها نرید.

۵ خبر دادن به سازمان‌های حقوق بشری



سازمان‌هایی که پرونده‌ها رو ثبت می‌کنن هرانا، هه‌نگاو، سازمان حقوق بشر ایران (IHRNGO)، شبکهٔ حقوق بشر کردستان و عفو بین‌الملل بازداشت‌ها رو ثبت و پیگیری می‌کنن.



از راه امن تماس بگیرید با Signal یا ایمیل رمزگذاری‌شده، نه تلفن معمولی یا پیام‌رسان داخلی. راه تماس رو فقط از سایت رسمی خود سازمان پیدا کنید.



با خانواده با هم تصمیم بگیرید خبررسانی گاهی کمک می‌کنه و گاهی فشار رو بیشتر می‌کنه. با خانواده و اگه می‌شه خود بازداشتی، با هم تصمیم بگیرید.



فقط چیزی که مطمئنید رو بگید تاریخ، جا، اتهام و منبع هر خبر رو بگید و حدس رو حدس بنویسید. اطلاعات غلط به اعتبار پرونده آسیب می‌زنه.

درست یا غلط؟

باور غلط **«اگه چیزی که می‌خوان رو بگم، آزادم می‌کنن.»**

درستش این وعده‌ها اغلب دروغه. اعترافی که امروز می‌دید، فردا مدرک دادگاه یا برنامهٔ تلویزیونی می‌شه.

باور غلط **«هر وکیلی رو بخوام می‌تونم بگیرم.»**

درستش تو پرونده‌های امنیتی، وقت تحقیقات وکیل باید از فهرست تأییدشدهٔ قوه قضاییه باشه. این محدودیت قانوناً برای مرحلهٔ تحقیقاته.

باور غلط **«یه آشنا با پول نقد می‌تونه آزادش کنه.»**

درستش وثیقه رو فقط دادگاه از راه رسمی می‌گیره. به واسطه‌ای که پول نقد می‌خواد اعتماد نکنید.

باور غلط **«ساکت موندن یعنی قبول کردن اتهام.»**

درستش طبق ماده ۱۹۷ آیین دادرسی کیفری متهم حق سکوت داره. سکوت اعتراف نیست.

فهرست آماده‌شدن

- [ ] یه شمارهٔ مطمئن رو از حفظ بلدم
- [ ] خانواده می‌دونن اگه بازداشت شدم چی کار کنن
- [ ] اسم و شمارهٔ یه وکیل باتجربه دست خانواده‌ست
- [ ] خانواده اسم داروها و بیماری‌هام رو دارن
- [ ] هیچ فهرست اسمی تو کیف و گوشی‌م نیست
- [ ] حق سکوت، وکیل، خبر به خانواده و پزشک رو می‌دونم
- [ ] یه دفتر برای ثبت پیگیری‌ها آماده‌ست

سه تمرین

جواب‌ها آخر فایله.

۱. بازجو می‌گه: «دوستت همه چی رو گفته. این برگه رو امضا کن تا امشب بری خونه.» نصف برگه خالیه. چی کار می‌کنید؟

الف) امضا می‌کنید، چون دوستتون قبلاً گفته و فرقی نمی‌کنه

ب) امضا نمی‌کنید، آروم می‌گید وکیل می‌خواید و چیزی رو که مطمئن نیستید تأیید نمی‌کنید

ج) فقط پایینش رو امضا می‌کنید و قسمت خالی رو خط می‌زنید

۲. برادرتون دیشب برنگشته. یکی زنگ می‌زنه و می‌گه آشنا داره و با پول نقد زودتر آزادش می‌کنه. چی کار می‌کنید؟

الف) پول رو جور می‌کنید، چون هر ساعت مهمه

ب) اول ازش می‌خواید ثابت کنه برادرتون پیش‌شونه، بعد پول می‌دید

ج) پول نمی‌دید، از دادسرا و یه وکیل پیگیری می‌کنید و تماس رو یادداشت می‌کنید

۳. یه خانواده می‌خواد اسم و عکس پسرشون که تازه بازداشت شده فوراً تو شبکه‌ها پخش بشه. پدرش موافق نیست. چی کار می‌کنید؟

الف) کمک می‌کنید اول با هم و اگه می‌شه با وکیل تصمیم بگیرن، بعد از راه امن با یه سازمان حقوق بشری تماس بگیرن

ب) خودتون همین الان عکسش رو همه جا پخش می‌کنید، چون سرعت مهمه

ج) هیچ کاری نمی‌کنید، چون خبررسانی همیشه وضع رو بدتر می‌کنه

منبع‌ها

Constitution of the Islamic Republic (Articles 32, 35, 38), Constitute Project
https://www.constituteproject.org/constitution/Iran_1989

Center for Human Rights in Iran, Judiciary's mandatory list of approved counsel (Note to Article 48)
https://iranhumanrights.org/2018/03/iranian-lawyers-judiciarys-mandatory-list-of-approved-counsel-sets-dangerous-precedent/

قانون آیین دادرسی کیفری، ماده ۱۹۷ (عدالت‌سرا)
https://edalatsara.com/rules/%D9%82%D8%A7%D9%86%D9%88%D9%86-%D8%A2%DB%8C%DB%8C%D9%86-%D8%AF%D8%A7%D8%AF%D8%B1%D8%B3%DB%8C-%DA%A9%DB%8C%D9%81%D8%B1%DB%8C/%D9%85%D8%A7%D8%AF%D9%87-%DB%B1%DB%B9%DB%B7

Amnesty International, Trampling Humanity: detainees after the November 2019 protests (Sept 2020)
https://www.amnesty.org/en/press-releases/2020/09/iran-detainees-flogged-sexually-abused-and-given-electric-shocks-in-gruesome-post-protest-crackdown-new-report/

FIDH and Justice for Iran, report on forced confessions on state TV (2020)
https://www.fidh.org/en/region/asia/iran/iran-new-report-demands-end-to-the-rampant-use-of-forced-confessions

قانون آیین دادرسی کیفری، ماده ۵۰ و ۵۱ (عدالت‌سرا)
https://edalatsara.com/rules/%D9%82%D8%A7%D9%86%D9%88%D9%86-%D8%A2%DB%8C%DB%8C%D9%86-%D8%AF%D8%A7%D8%AF%D8%B1%D8%B3%DB%8C-%DA%A9%DB%8C%D9%81%D8%B1%DB%8C/%D9%85%D8%A7%D8%AF%D9%87-%DB%B5%DB%B0

جواب تمرین‌ها

۱. ب) امضا نمی‌کنید، آروم می‌گید وکیل می‌خواید و چیزی رو که مطمئن نیستید تأیید نمی‌کنید. «دوستت گفته» و «می‌ری خونه» از ترفندهای رایج بازجوییه. برگهٔ نیمه‌خالی رو می‌شه بعداً با هر متنی پر کرد و امضاتون ممکنه اعتراف حساب بشه.

۲. ج) پول نمی‌دید، از دادسرا و یه وکیل پیگیری می‌کنید و تماس رو یادداشت می‌کنید. وثیقه فقط از راه رسمی دادگاه سپرده می‌شه. «اثبات» هم می‌تونه ساختگی باشه، با یه اسم و یه خبر کلی. پول از دست می‌ره و برادرتون آزاد نمی‌شه.

۳. الف) کمک می‌کنید اول با هم و اگه می‌شه با وکیل تصمیم بگیرن، بعد از راه امن با یه سازمان حقوق بشری تماس بگیرن. خبررسانی گاهی کمک می‌کنه و گاهی فشار رو بیشتر می‌کنه. تصمیمش با خانواده‌ست، نه با کس دیگه. سازمان‌های حقوق بشری بلدن پرونده رو با دقت ثبت و پیگیری کنن.

ایران بدون سانسور

راهنمای ایمنی برای روزهای سخت

همهٔ راهنماهای «آماده باشیم»

همه‌شون رایگان و به فارسی. هر کدوم که لازم دارید رو بخونید و برای خانواده و دوست‌هاتون بفرستید.

اگه حمله شد

- نقشهٔ خانواده از همین امروز
- کیف اضطراری و ذخیرهٔ خونه
- وقت حمله کجا پناه بگیرید
- بعد از یه انفجار نزدیک
- رفتن از شهر، کی و چطور
- دود، مواد شیمیایی و تأسیسات هسته‌ای

تو خیابان و قطعی‌ها

- امن موندن تو تجمع
- گوشی و حساب‌ها
- وقتی اینترنت قطع می‌شه
- **بازداشت: شما و خانواده**
- فیلم گرفتن امن
- خبر درست، شایعهٔ دروغ

کمک‌های اولیه و زندگی

- کمک‌های اولیه برای نجات جان
- آتش، گاز و برق تو خونه
- آب، غذا و بهداشت وقت قطعی
- آرامش ذهن، بچه‌ها و سالمندها
- همسایه‌ها و ساختمان، با هم

همهٔ راهنماها، رایگان و به فارسی:

iranuncensored.com/fa/ready

یا این کد رو با دوربین گوشی اسکن کنید.